

45. Tradycje wielkanocne

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- pogłębienie prawdy o największym święcie chrześcijańskim, jakim jest Zmartwychwstanie Pańskie.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

uczeń:

- po lekcji potrafi określić znaczenie symboli wielkanocnych: baranek, święconka, paschał, grób,
- wyjaśnia treści liturgii wielkanocnej w najważniejszych akcentach.

3. POJĘCIA, POSTACI

- baranek,
- święconka,
- paschał,
- grób.

4. WARTOŚCI

- chęć kultywowania tradycji wielkanocnych.

5. SCHEMAT LEKCJI

- symbole wielkanocne: baranek, święconka, paschał, grób,
- treści liturgii wielkanocnej.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI

Wprowadzenie

Święta wielkanocne są świętem świąt. Jezus zmartwychwstał, pokonał śmierć, zło i jego sprawcę – szatana. Wyzwolił człowieka z mocy i panowania grzechu, a także śmierci. Jezus, jako pierwszy żyjący wśród umarłych, otworzył bramy życia wiecznego. Dzięki temu poprzez Jego zmartwychwstanie każdy człowiek dostąpi swojego zmartwychwstania. Dlatego właśnie święta wielkanocne są najważniejsze ze wszystkich świąt chrześcijańskich.

Rozwinięcie tematu

Metoda – wędrujące plakaty. Nauczyciel dzieli klasę na cztery grupy. Każda grupa otrzymuje brystol i flamastry. Zadaniem uczniów jest opracowanie symboli wielkanocnych. Na arkuszach zapisują hasła: na pierwszym – baranek (gr. 1), na drugim – święconka (gr. 2), na trzecim – paschał (gr. 3), a na czwartym – grób (gr. 4). Grupa 1 rozpatruje dane hasło w kontekście wielkanocnym. Po zapisaniu wszystkich swoich skojarzeń podaje brystol z hasłem kolejnej grupie, zgodnie z ruchem wskazówek zegara. Następnie grupa 2 kontynuuje zapis skojarzeń, ale nie mogą się one pokrywać ze skojarzeniami grupy wcześniejszej. Dodaje się tylko nowe spostrzeżenia. Na koniec odbywa się prezentacja prac. Plakaty zostają powieszona na tablicy, aby były dla wszystkich lepiej widoczne.

Podsumowanie: symbolika wielkanocna jest różnorodna i niezwykle bogata. Jednak najlepiej wydarzenie Zmartwychwstania Pańskiego oddają: pusty grób i złożone szaty z całunu obok miejsca, gdzie Jezus został położony jako martwy, oraz kamień odwalony od groty; paschał, czyli symbol Jezusa, który przez swoją mękę, drogę krzyżową i śmierć na krzyżu dokonał Odkupienia człowieka i wyrwał go z panowania grzechu i śmierci; przypominający Jezusa niewinny baranek, który był prowadzony na rzeź, ale się nie wyrwał, tylko posłusznie szedł na śmierć, bo wiedział, jaka jest stawka – szczęście wieczne człowieka; i śniadanie wielkanocne (symbol nowego życia), czyli pokarmy wkładane do święconki, które święci kapłan. Każdy rodzaj pożywienia, znajdujący się w święconce, ma swoje symboliczne znaczenie.

Metoda – scenariusz obrzędu śniadania wielkanocnego. Kontynuacja pracy w grupach. Każda z grup otrzymuje kartę pracy, w której należy w skrócie opisać, jak powinien wyglądać poranek wielkanocny w rodzinie chrześcijańskiej (załącznik 1). Następnie przedstawiciele grup odczytują na głos swoje propozycje.

Podsumowanie: kształtowanie świadomości i wrażliwości religijnej w rodzinie najpierw zależy od rodziców, ale z biegiem czasu dorastające dzieci czy młodzież również mogą wprowadzać i wprowadzają liczne nowe elementy do przeżywania świąt wielkanocnych. Nigdy nie jest na to za późno. Obrzęd śniadania wielkanocnego powinien mieć charakter głęboko chrześcijański: zapalenie świecy wielkanocnej, wzajemne pozdrowienie i rozgłoszenie wieści wśród domowników: *Chrystus zmartwychwstał, prawdziwie zmartwychwstał. Alleluja!*, wspólne zaśpiewanie pieśni „Zmartwychwstał Pan”, odczytanie fragmentu Pisma Świętego odnoszącego się do zmartwychwstania Jezusa (J 20, 1-9), rozbudowana modlitwa na wzór modlitwy wiernych, dzielenie się jajkiem, czyli symbolem nowego życia, i wyciągnięcie losu z cytatem Słowa Życia.

Zakończenie

Święta wielkanocne, a zwłaszcza poranek w Zmartwychwstanie Pańskie, są czasem szczególnym zarówno dla Kościoła, jak i dla każdego członka rodziny. Wspólnota rodzinna jest niejako znakiem wspólnoty Apostołów, których Chrystus Zmartwychwstały odwiedził o poranku wielkanocnym, aby obdarzyć ich pokojem, troską i miłością.

Notatka

Zmartwychwstanie Jezusa jest najważniejszym świętem chrześcijańskim. Jest celebracją zwycięstwa Chrystusa nad śmiercią, grzechem i szatanem. Łączy się ona dla chrześcijanina z odkrywaniem wartości nowego życia, polegającego na obumieraniu dla świata, a rodzeniu się dla spraw królestwa niebieskiego. W liturgii wielkanocnej wyrażamy także wiarę w nasze zmartwychwstanie do życia wiecznego.

Korelacja z edukacją szkolną:

- a) etyka – miłość, przebaczenie i bliskość członków rodziny podczas świąt Zmartwychwstania Pańskiego,
- b) wiedza o społeczeństwie – zjawisko występowania różnych tradycji wielkanocnych w Polsce,
- c) historia – ukazanie zwyczajów świątecznych w świetle historycznym,
- d) wychowanie do życia w rodzinie – celebracja wspólnych spotkań rodzinnych przy śniadaniu wielkanocnym,
- e) język polski – interpretacja wiersza ks. R. Kwiatka *Pan zmartwychwstał*.

7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Śpiew pieśni: *Zwycięzca śmierci, piekła i szatana*.

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA

O Wielkanocnym Poranku

*Poranek Wielkanocny wszystko poprzemieniał
nie ma więcej cmentarza, grobu i kamienia.*

*Świat stał się samym światłem i wprost w okna świeci –
skacze złotym zajączkiem w dobre ręce dzieci.*

*Dawną drogą bolesną kroczy Weronika –
w chucie dzwon wielkanocny dźwięczy jak muzyka,
Cyrenejczyk z radością na nowy Krzyż czeka.*

*Pierwszy papież ukradkiem sprawdza źródła wiary –
wbiegł do grobu i cudu w zachwycie docieka.
Dobry łotr mówi pacierz i niesie ze łzami
baranka z chorągiewką, z jasnym oczami.
Magdalena przyjmuje świąteczne życzenia –
święty Jan pisać zaczął. Już drży ze wzruszenia.
(...)*

Ks. Jan Twardowski, *O Wielkanocnym Poranku* [w:] *Zaufałem drodze. Wiersze zebrane 1932 – 2006*,
opr. A. Iwanowska, Warszawa 2007, s. 274

Znaczenie pokarmów złożonych w święconce

Chleb wśród chrześcijan zawsze był najważniejszym symbolem – przedstawia bowiem Ciało Chrystusa, a we wszystkich kulturach był pokarmem podstawowym, niezbędnym do życia, gwarantował dobrobyt i pomyślność. Jajko jest symbolem odradzającego się życia i zwycięstwa nad śmiercią. Sól to symbol oczyszczenia, sedno istnienia i prawdy, to także minerał życiodajny, odstraszaający złe. Wędlina zapewnia zdrowie i płodność, ale także jest symbolem dostatku. Ser symbolizuje przyjaźń między człowiekiem i siłami przyrody, miał zapewnić opiekę nad stadem zwierząt domowych. Chrzan zawsze był ludowym symbolem siły i fizycznej krzepy. Ciasto do koszyka ze święconką weszło ostatnie, jako symbol umiejętności i doskonałości.

Źródło: http://dziedzictwo.kpodr.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=485:wielkanocna-symbolika&catid=50:artykuy&Itemid=65 (dostęp: 29.06.2014).